

PISMO ZARZĄDU REGIONU ZAGŁĘBIE MIEDZIOWE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Kalendarze na 2007 rok

25 ROCZNICA WYDARZEŃ LUBINSKICH '82

W Zarządzie Regionu oraz w oddziałach ZR są do odebrania kalendarze trójdzienne na 2007 rok. Każda organizacja dostaje (bezpłatnie) 1 kalendarz na 70 członków. Organizacje międzyzakładowe otrzymują dodatkowo tyle kalendarzy, ile mają zakładów pracy objętych swoim działaniem. Kalendarze będzie można odbierać do końca stycznia.

Karczmy

Karczma piwna. Dla utrzymania tradycji górniczej organizowane są spotkania gwareckie pod nazwą karczma piwna. Uczestnikami karczmy piwnej są Stare Strzechy, zasłużeni gwarkowie i zaproszeni goście. Górnicy biesiadujący wraz ze Starymi Strzechami i dostojnymi gośćmi poczytują sobie to wyróżnienie za zaszczyt. Władzę absolutną podczas karczmy stanowią Wysockie i Nigdy Nieomylnie w Sprawach Piwnych Prezydium. Takie spotkanie gwareckie odbywa się według przygotowanych scenariuszy, polegających na rywalizacji w różnych konkurencjach prowadzonych na wesoło, przeplatanych śpiewem i zabawą wszystkich uczestników. Na karczmach można dać upust swojemu niezadowoleniu, wyśmiać bezkarnie innych, nawet zwierzchników. Tradycją jest, że piwo pije się z kufli projektowanych każdorazowo na określoną karcznię.

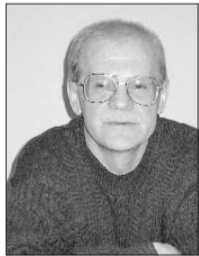
Spotkanie opłatkowe

W przeddzień Świąt Bożego Narodzenia członkowie Solidarności uczestniczyli w corocznym spotkaniu opłatkowym w Kościele pw. Matki Bożej Królowej Polski w Polkowicach. Uroczystość poprzedziła Msza św. odprawiona przez Ks. Mariana Kopko duszpasterza NSZZ „Solidarność” Regionu Zagłębie Miedziowe. Po mszy przedstawiciele „Solidarności” przeszli do Domu Parafialnego im. Jana Pawła II, gdzie po krótkiej modlitwie życzenia uczestnikom spotkania przekazali Ks. Marian Kopko oraz przewodniczący ZR Bogdan Orłowski. Następnie podzielono się opłatkiem i przy akompaniamencie akordeonu, na którym grał Ks. Marian śpiewano kolędy. W spotkaniu opłatkowym uczestniczyło blisko 100 osób. Podczas wigilijnego spotkania przedstawiciele lubińskiej Solidarności podziękowali Barbarze Ferenc za prace na rzecz Związku. Pani Barbara właśnie w tych dniach odchodzi na emeryturę. Jest przewodniczącą w Urzędzie Miasta i Gminy Ścinawa. Jak powiedziała pani Barbara funkcje przewodniczącej będzie pełnił do końca tej kadencji.

Solidarność nauczycielska rozpoczęła protest

4 stycznia 2007 roku Prezydium Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” poinformowało o rozpoczęciu protestu „Solidarności Oświatowej” i referendum protestacyjnym. Akcja protestacyjna dotyczy nie tylko za niskich płac w 2007 roku, ale wzrostu nakładów na oświatę i znaczącej poprawy wynagrodzeń w latach 2007-2010.

Stanisław Witek

Struktury organizacyjne związku w szkołach i placówkach zostały zobowiązane do wywieszenia informacji o proteście oraz oflagowaniu budynków oświatowych od dnia 5 stycznia. Jednocześnie do końca stycznia należy zebrać podpisy pod pytaniem referendalnym.

O możliwości rozpoczęcia protestu było wiadomo już od września 2006 roku. „Solidarność” nie zgadza się na ok. 2,2-proc. waloryzację płac w 2007 roku, gdy sama inflacja wyniesie ok. 1,9 proc. Warto w tym miejscu przypomnieć obietnice rządzących: w maju 2006 r. wicepremier Roman Giertych deklarował 7 proc. podwyżkę, w maju wicepremier Zyta Gilowska 5 proc., we wrześniu rząd zadeklarował również 5 proc., a w grudniu Sejm RP ustalił ją na wysokości... 2,2%. W drugiej połowie

stycznia ma dojść do rozmowy z premierem Jarosławem Kaczyńskim ws. poprawy finansowej edukacji w latach 2007-2010. Jeżeli ona nic nie da należy się spodziewać zaostrzenia protestu.

5 stycznia 2007 roku odbyło się spotkanie Prezydium SKOiw NSZZ „S” z Ministrem Edukacji Narodowej Romanem Giertychem. Podczas spotkania Stefan Kubowicz, Przewodniczący Sekcji, przedstawił postulaty związku:

1. Wzrost minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w tabeli płac o ok. 5 proc. Jeżeli taki wzrost nie nastąpi Sekcja nie podpisze się pod nowelizacją Rozporządzenia płacowego na 2007 rok.

2. Przesunięcie zakończenia obowiązywania art. 88 Karty Nauczyciela umożliwiającego przechodzenie nauczycieli na wcześniejszą emeryturę bez względu na wiek o rok, czyli do końca 2008 r., co pozwoliłoby na usprawnienie rozwiązań emerytalnych również dla innych grup zawodowych

pracujących w szczególnych warunkach oraz zmniejszyłoby koszty odpraw emerytalnych dla nauczycieli w 2007 r.

3. W związku z wysokim wzrostem gospodarczym kraju dodatkowe dochody pozabudżetowe państwa winny być przeznaczone także na wzrost wynagrodzeń pracowników oświaty.

4. Środki z budżetu państwa na wynagrodzenia nauczycieli powinny być przekazywane samorządom terytorialnym w formie dotacji, a nie w subwencji oświatowej.

Wicepremier Giertych poinformował, że zostanie złożony wniosek o zwiększenie środków na waloryzację płac o dodatkowe 500 mln zł. wraz z odpowiednim podwyższeniem kwoty bazowej dla nauczycieli, co umożliwiłoby podwyżki wynagrodzeń w 2007 r. Gdyby się to nie powiodło poda się do dymisji.

Stanisław Witek
Rzecznik prasowy SROiW NSZZ „S”
Region Zagłębie Miedziowe

W związku z akcją protestacyjną Solidarności Oświatowej zobowiązuje się struktury związkowe w placówkach oświatowo – wychowawczych do: wywieszenia informacji o proteście, oflagowania budynków oświatowych oraz dostarczenie do siedziby Sekcji Regionalnej Oświaty NSZZ „Solidarność Region Zagłębie Miedziowe w Legnicy do 26.01.2006 roku list z podpisanymi ws. referendum protestacyjnego.

Mariola Karwan

Szkolenia

W Legnicy, 15 grudnia br., odbyło się spotkanie formacyjne uczestników cyklu szkoleń w ramach projektu Podstawowe Elementy Zarządzania. Byli to przedstawiciele organizacji z: Volkswagena Motor Polska Sp. z o. o. w Polkowicach, Zanam-Legmet Sp. z o. o. w Polkowicach, WPEC-u w Legnicy SA, Sitechu Sp. z o. o. w Polkowicach, Dolnośląskich Młynów SA w Ujeździe Górnym, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Jaworze i Dolnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o. o. we Wrocławiu. Tematem spotkania, poprowadzonego przez Ewę Kosiorowską, było ustalenie zasad obowiązujących podczas kursu oraz przedstawienie szczegółowego programu i creda projektu.

EK

Apel Solidarności Walczącej

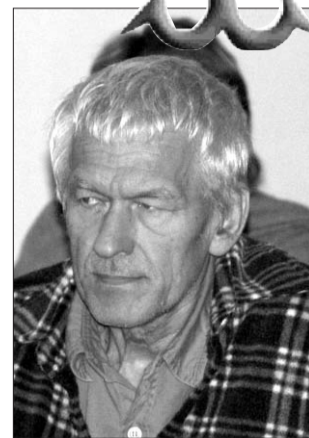
W czerwcu 2007 r. organizacja „Solidarność Walcząca” obchodzi swoje 25-lecie.

W związku z przygotowaniem do uroczystości Komitet Organizacyjny Obchodów prosi o kontakt wszystkich członków, działaczy i współpracowników Solidarności Walczącej.

Prosimy się zgłaszać listownie pod adres:

Firma „Waza”, ul Komandorska 147, 53-344 Wrocław, z dopiskiem „Obchody 25-lecia SW”, lub e-mailem na skrzynkę: cwterciecze_sw@o2.pl

Dokładniejsze informacje można uzyskać na stronie internetowej: www.sw.org.pl.

Kornel Morawiecki

Wybory

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im Witelona w Legnicy przeprowadzono wybory w organizacji zakładowej. Przewodniczącym został wybrany Jerzy Kosiński, a w skład Komisji weszli: Elżbieta Skoczylas oraz Franciszek Laszczyński. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Anetę Kaszę, Jerzego Dorożko i Krzysztofa Siwaka.

Nowe Organizacje

W Regionie w ostatnich miesiącach zorganizowali się w związek pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Głogowie.

Przewodniczącą Solidarności przy MOPS w Legnicy została wybrana Katarzyna Wojtkowska (na zdjęciu). W skład Komisji Zakładowej weszli: Joanna Gawryluk, Alicja Przeniosło i Jarosław Zagrobelny. Komisję Rewizyjną reprezentują: Agnieszka Chrobak, Elżbieta Decyk, Iwona Oszczędą i Małgorzata Wierzbicka.

Przewodniczącą w Bibliotece została Elżbieta Buczkowska. Do Komisji Zakładowej wybrano: Anitę Badasz, Sylwię Kaczmarek oraz Małgorzatę Malec. W skład Komisji Rewizyjnej weszli Maria Baczyńska, Ewa Biernasiuk i Bogumiła Woźnica.

Dział szkoleń zaprasza

Wszystkie szkolenia, poza PEZ, są bezpłatne dla członków NSZZ „Solidarność” z Regionu Zagłębie Miedziowe. Szkolenia stacjonarne rozpoczynają się o godz. 8.30, kończą ok. 16.00. Termin każdego szkolenia wyznaczony jest po zgłoszeniu się na nie co najmniej 20 osób. Uczestników i pracodawcę zawiadamiamy najpóźniej 2 tygodnie przed szkoleniem. Zgłoszeń można dokonywać telefonicznie lub listownie. Serdecznie zapraszam – Ewa Kosiorowska

○○○

Rady pracowników (1-dniowe) – jest to szkolenie przeznaczone dla osób, które weszły w skład rady pracowników oraz dla organizacji, które podpisały porozumienie z pracodawcą na mocy, którego nie powołano rady pracowników.

○○○

Podstawowe Elementy Zarządzania (22-dniowe) – to cykl szkoleń przeznaczonych dla osób, które chcą wzbogacić swoją wiedzę o zarządzaniu organizacjami. Kurs przygotowuje do skutecznego zarządzania organizacją związkową oraz oceniania sytuacji firmy w oparciu o zdobytą o niej wiedzę. Jedną z sesji poświęcono jest odczytywaniu dokumentów finansowych firmy (rachunek wyników, arkusz przepływów, bilans, itp.). Cykl trwa 1 rok. Składa się z 2 jednodniowych i 10 dwudniowych sesji (raz w miesiącu – piątek i sobota). Występujemy do pracodawcy z wnioskiem o oddelegowanie, podając harmonogram zajęć na cały rok. Program projektu „Podstawowe Elementy Zarządzania”: Zarządzanie sobą, Zarządzanie zespołem i grupą, Elementy zarządzania wg McKinsey & Co., Zarządzanie społecznością, Zarządzanie strategiczne, Podstawy komunikacji społecznej, Elementy rachunkowości, Prawo pracy (2 sesje), Negocjacje (2 sesje). Szkolenie kończy się wydaniem zaświadczenia zgodnego z wzorem zamieszczonym w rozporządzeniu MEN i MPiPS ws. zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (DZ. U. nr 103, poz. 472 z 1993 r.). Od kandydatów oczekujemy: gotowości do ciągłego uczenia się i podnoszenia swoich kwalifikacji oraz umiejętności pracy z ludźmi. Zgło-

szczenia na nowy rok przyjmowane będą do 28 lutego 2008 r. w Zarządzie Regionu w Legnicy i w oddziałach terenowych Regionu. Odpłatność za udział 1 osoby, w całym cyklu, wynosi 330 zł (30 zł za sesję). Istnieje możliwość rozłożenia należności na trzy raty.

○○○

SOD-1

Szkolenie ogólnozwiązkowe dla działaczy związkowych – część 1 (4-dniowe) – jest to podstawowe szkolenie związkowe, które powinien przejść każdy działacz KZ. Tematyka szkolenia obejmuje m.in.: spotkania ze związkowcami i interwencje w sprawach pracowniczych, zebrania komisji zakładowej, negocjacje i spory zbiorowe, kodeks pracy i ustawę o zwolnieniach grupowych.

○○○

SOD-2

Szkolenie ogólnozwiązkowe dla działaczy związkowych – część 2 (4-dniowe), jest kontynuacją szkolenia podstawowego. Podczas tego szkolenia działacze wzbogacają swoją wiedzę na temat: uprawnień związków zawodowych, rozwiązywania problemów, komunikowania się, społecznej inspekcji pracy, negocjowania itd.

○○○

Prawo Pracy – SOD-3 – Szkolenie Ogólnozwiązkowe dla Działaczy Związkowych – część 3 (4-dniowe) – jest to szkolenie, w którym można uczestniczyć po zaliczeniu SOD-1 i SOD-2. Program szkolenia obejmuje zagadnienia dotyczące: Kodeksu Pracy, Ustawy o związkach zawodowych, Ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, Ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami umów o pracę z przyczyn nie dotyczących pracownika.

○○○

Komisja Rewizyjna, (2-dniowe) członkowie komisji rewizyjnych dowiedzą się na tym szkoleniu jakie są zasady działania komisji rewizyjnej oraz jej uprawnienia

○○○

Księgowość w Związku, (1-dniowe) – podczas tego szkolenia osoby, które zajmują się księgowością KZ, a dotychczas nie miały z tym wiele wspólnego mogą poznać podstawowe zasady księgowości.

○○○

Spółczna Inspekcja Pracy, (3-dniowe) – dotyczy roli i zadań związku zawodowego w zakresie ochrony pracy, podstaw prawnych działalności SIP.

○○○

Szkolenie podstawowe z rozwoju Związku (1-dniowe) – szkolenie uświadamiające członkom, że siła Związku leży m.in. w jego liczebności oraz to, że od tej siły zależy powodzenie w negocjacjach – osiągnięcie najwyższych możliwych płac i najlepszych warunków pracy.

○○○

Komisje BHP, (3-dniowe) – przeznaczone dla osób reprezentujących Związki w komisjach bhp, dotyczące zasad działalności Komisji BHP.

○○○

Gra w przedsiębiorstwo, 2-dniowa gra symulacyjna, podczas której uczestnicy zarządzając spółką, poznają podstawowe pojęcia ekonomiczne oraz uczą się wypełniać arkusze: planowania decyzji oraz przepływów gotówkowych, rachunku wyników, kapitału obrotowego i bilansów, a na koniec wyceniają przedsiębiorstwo na podstawie wartości księgowej i metodą dochodową z kapitalizacją. Uczą się rozszyfrować druk F-01.

○○○

Układy Zbiorowe Pracy, (4-dniowe) – szkolenie, którego tematem jest Dział XI Kodeksu Pracy, sporządzanie i negocjowanie układu zbiorowego pracy.

○○○

Zarządzanie sobą, 2-dniowe szkolenie, podczas którego można się nauczyć zarządzać własnym czasem oraz poznać służące do tego narzędzia i techniki.

○○○

Zarządzanie grupą i zespołem, 2-dniowe szkolenie dotyczące mechanizmów pracy w grupach, sposobów dobierania członków zespołów, sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.

○○○

Podstawy komunikacji społecznej, 2-dniowe szkolenie poświęcone komunikacji werbalnej i niewerbalnej, zasadom konstruktywnego porozumiewania się interpersonalnego i w organizacjach.

○○○

Sztuka negocjacji, 4-dniowe szkolenie, podczas którego uczestnicy poznają reguły racjonalnych negocjacji, ćwiczą techniki negocjacyjne, uczą się jak przygotować się do różnych etapów negocjacji.

○○○

Zmiany w prawie pracy, 1-dniowe szkolenie poświęcone zmianom, które zaszły w ostatnim czasie w prawie pracy.

○○○

Wybory w podstawowych jednostkach organizacyjnych NSZZ „Solidarność” (1-dniowe) – przeznaczone dla osób prowadzących zebrania wyborcze, członków komisji skrutacyjnych i zainteresowanych członków Związku.

Książka na rocznicę

25 rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego w Legnicy była okazją do promocji książki poświęconej historii walki o wolność w Zagłębiu Miedziowym w latach 1945–1989. Słowo wstępne do niej napisał Lech Wałęsa. Wieczorne spotkanie z okazji debiutu książki odbyło się w teatralnej Caffè Modjeska.

Dokumentalną książkę, pierwszą która podejmuje próbę opisu działalności środowisk antykomunistycznych i niepodległościowych na terenie Zagłębia Miedziowego w latach 1945–1989, przygotowało legnickie wydawnictwo EDYTOR przy współpracy z archiwum Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” przy Hucie Miedzi „Głogów”. Finansowego wsparcia udzielił wydawcy KGHM Polska Miedź S.A. Napisana przez wrocławskiego historyka (od niedawna także zastępcę dyrektora Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięi Narodowej w Warszawie) Łukasza Kamińskiego książka „Drogi do wolności w Zagłębiu Miedziowym” zawiera zapis działalności osób i organizacji w Zagłębiu Miedziowym pragnących dla Polski wolności. Jest w niej opisany zarówno czas przed „Solidarnością” (1945–1980), czas pierwszej „Solidarności” (1980–1981), stan wojenny, dramat lubiński (śmierć demonstrantów 31 sierpnia 1982), walka podziemia i procesy społeczne do pierwszych, częściowo już demokratycznych, wyborów w 1989 r.

– Są cztery warstwy tej książki, które można czytać razem, ale też można wybrać jedną z nich niezależnie. Pierwsza – to

opis zdarzeń; druga – to dokumenty wytworzone zarówno przez opozycję (głównie Solidarność) jak i przez obóz władzy; trzecia to spisane relacje świadków wydarzeń; czwarta – to ilustracje (głównie zdjęcia). Zdaję sobie sprawę, że książka nie jest ani kompletna, ani naukowa. Z wydawniczego założenia relacje świadków zawierają wyłącznie zapisy związane z ludźmi opozycji, nie ma w książce wspomnień, ani relacji przedstawicieli władzy – wyjaśniał podczas promocji Łukasz Kamiński.

– Szkoda, że autor nie miał możliwości dostępu do archiwów rosyjskich. Dla uzupełnienia historii Legnicy byłoby to ogromnie ciekawe. Przecież przez kilkadziesiąt lat żyliśmy w tym mieście w cieniu radzieckich sztabów i ich służb wywiadowczych, a zajmowali się oni także nami. Wiem coś o tym, od kiedy udostępnił mi w IPN moją teczkę – zauważył moderator imprezy promocyjnej Maciej Juniszewski.

„Z ogromnym uznaniem patrzę na dokumenty, relacje świadków i bohaterów Wydarzeń. Te wszystkie fotografie,

tysiące nazwisk ludzi, którzy brali udział w tych wydarzeniach tworzą Waszą encyklopedię wolności Zagłębia Miedziowego, część naszej wspólnej polskiej historii. Dziękuję autorowi Łukaszowi Kamińskiemu za ten niezwykły bilans w historii regionu, w historii Polski. Dziękuję Wam wszystkim z Zagłębia Miedziowego za wspólną walkę o wolną Polskę” – napisał we wstępie do książki Lech Wałęsa.

Grzegorz Żórawiński @kt

25 rocznica stanu wojennego - konkurs w gimnazjum nr 3

13 grudnia ubiegłego roku przypadła okrągła, bo już 25 rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Był to czas zmarowanych lat dla Polski i czas cierpień wielu osób. W naszym mieście odbyło się wiele uroczystości dla uczczenia i przypomnienia tych trudnych lat. Między innymi Gimnazjum nr 3 w Głogowie zorganizowało międzygimnazjalny konkurs historyczny pt. „Polskie drogi do niepodległości. Od „Solidarności” do wolności”, pod patronatem Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” oraz Międzyzakładowej Komisji NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i wychowania w Głogowie, które to

organizacje ufundowały atrakcyjne nagrody. Konkurs miał charakter drużynowy. W pierwszej części uczestnicy rozwiązywali test a następnie drużyny odpowiadały na pytania o różnym stopniu trudności. Wyniki konkursu: I miejsce Gimnazjum nr 4 w Głogowie II miejsce Gimnazjum nr 5 w Głogowie III miejsce Gimnazjum nr 3 w Głogowie IV miejsce Gimnazjum nr 1 w Głogowie. W czasie sprawdzania testów młodzież obejrzała wystawę o stanie wojennym oraz wysłuchała wspomnień zaproszonego gościa pana Jana Śniega, emerytowanego nauczyciela, jednego z założycieli „Solidarności” w Głogowie oraz Wiceprzewodniczącego

Zarządu Regionu Jerzego Morawskiego. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy oraz nagrody, które wręczyli Jadwiga Nowak oraz Jerzy Morawski. Należy założyć, że w konkursie wzięły udział tylko cztery reprezentacje gimnazjów z powiatu głogowskiego, mimo iż młodzież ma wiele braków wiedzy dotyczącej najnowszej historii Polski. Dlatego organizatorzy planują organizację cykliczną konkursu pt. „POLSKIE DROGI DO NIEPODLEGŁOŚCI”, na który już dzisiaj zapraszają. Organizatorzy konkursu: Bożek Przemysław, Mielcarek Bogusław, Walasek Izabela.

Wspólny protest

„Solidarność” Służby Zdrowia, OPZZ i Forum Związków Zawodowych wspólnie protestują przeciwko próbom przerwania na pracowników odpowiedzialności za koszty podwyżek płac w służbie zdrowia.

Trzy centrale związkowe wydały wspólne oświadczenie, w którym protestują przeciwko przerwaniu odpowiedzialności na stronę społeczną kosztów ustawy z 22 lipca 2006 r. o przekazaniu środków finansowych na wzrost wynagrodzeń w służbie zdrowia.

1. Nieprawdziwe są informacje, iż ograniczenie dostępności do usług medycznych i zaniechanie kontraktów na 2007 r. związane jest jedynie z wprowadzeniem dla pracowników ochrony zdrowia podwyżek wynikających z ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o przekazaniu środków finansowych świadczeniodawcom na wzrost wynagrodzeń,

2. to Rada Ministrów oraz Sejm i Senat zdecydowały o maksymalnym rozszerzeniu zakresu podmiotowego beneficjentów wyżej wymienionej ustawy,

3. w toku prac legislacyjnych nad tą ustawą projektodawca nie zapewnił w stopniu należytym środków na jej realizację i nie dokonał prawidłowej kalkulacji kosztów ten zmiany,

4. centrale związkowe jednoznacznie wskazywały na skutki rozszerzenia zakresu podmiotowego i konieczność zabezpieczenia należytych środków na ten cel przed uchwaleniem przedmiotowej ustawy.

„olidarność”, OPZZ oraz Forum Związków Zawodowych protestują przeciwko przerwaniu odpowiedzialności na stronę społeczną kosztów tej ustawy i konfliktowaniu pracowników ochrony zdrowia z pacjentami.

Dział Informacji KK

Coraz więcej Polaków żyje w ubóstwie

Podniesienia płacy minimalnej, ograniczenia nieuczciwej konkurencji, wprowadzenia prorodzinnego systemu podatkowego będzie domagał się NSZZ „Solidarność”.

Zdaniem Związku w ubiegłym roku nastąpił istotny wzrost gospodarczy wynikający m.in. z większej wydajności i lepszej organizacji pracy. Niestety nie przekłada się on na widoczny wzrost wynagrodzeń. Tymczasem wzrost cen wielu towarów, np. gazu, benzyny, artykułów żywnościowych w sposób bezpośredni odczują najbardziej rodziny.

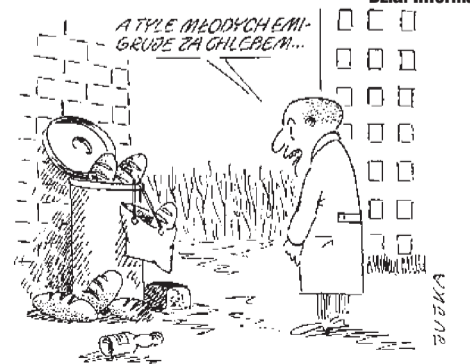
Wielu przypadkach ceny towarów i usług dorównują lub nawet przewyższają ceny w krajach tzw. „starej UE”, gdzie zarówno zarobki przeciętne, jak i płaca minimalna są wielokrotnie wyższe niż w Polsce. Powoduje to dalsze obniżenie poziomu życia, dla wielu rodzin poniżej minimum egzystencji. Konsekwencją tych zjawisk jest fala emigracji zarobkowej, zwłaszcza ludzi wykształconych i młodych, a także narastające w wielu branżach konflikty na tle płacowym.

NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku, że konieczne są zmiany dotyczące m.in. znaczącego podniesienia płacy minimalnej, zmian prawnych ograniczających nieuczciwą konkurencję, wprowadzenia prorodzinnego systemu podatkowego, ograniczenia biurokracji m.in. poprzez ograniczenie utrudnień w rejestracji i prowadzeniu działalności gospodarczej i szarej strefy w zatrudnieniu. „Solidarność” uważa, że zmianom tym powinna towarzyszyć ratyfikacja i wprowadzenie w życie zapisów Europejskiej Karty Społecznej, mówiących o prawie do zapłaty za pracę, pozwalającej utrzymać rodzinę.

Obecnie płaca minimalna wynosi 234 euro i jest prawie sześciokrotnie niższa niż w Irlandii czy Francji. Z danych GUS wynika, że liczba Polaków żyjących poniżej minimum egzystencji zamiast spadać, wzrasta. Na przykład: w 2005 r. 11,2 proc. pracowników żyło na granicy ubóstwa (2004 r. - 10,2 proc.). W tym samym roku na poziomie minimum egzystencji żyło 10,4 proc. rodzin z dwójką dzieci (2004 r. - 9,7 proc.). Natomiast w 2005 r. aż 43,5 proc. rodzin z czwórką dzieci (2004 r. - 40,1 proc.) żyło w ubóstwie.

Zdaniem NSZZ „S” nie mają racji ci, którzy uważają że konkurencyjność gospodarki wynika niemal wyłącznie z niskich płac. „W dobie wzrostu gospodarczego i wzrostu wydajności pracy konieczna jest publiczna debata o sytuacji ekonomicznej polskich rodzin i ich przyszłości” - czytamy w stanowisku przyjętym dzisiaj przez prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Dział Informacji KK

Jak prawidłowo ustalać wymiar czasu pracy w 2007 roku

Wymiar czasu pracy wskazuje, ile godzin i dni pracownik jest obowiązany faktycznie przepracować w przyjętym okresie rozliczeniowym. Należy pamiętać też o tym, że liczba dni roboczych jest inna, w zależności od obowiązującego u pracodawcy systemu czasu pracy.

Wymiar czasu pracy, ustalony zgodnie z art. 129 par. 1 k.p., zmniejsza się w okresie rozliczeniowym o tyle godzin usprawiedliwionej nieobecności, ile pracownik był obowiązany przepracować w okresie tej nieobecności, zgodnie z przyjętym rozkładem czasu pracy.

Jak ustalić wymiar

Obowiązujący pracownika wymiar czasu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym oblicza się następująco:

- liczbę pełnych tygodni przypadających w okresie rozliczeniowym mnoży się przez 40 godzin (tygodniowa norma czasu pracy); tygodnie liczy się od pierwszego dnia okresu rozliczeniowego,

- do powyższej liczby dodaje się iloczyn 8 godzin (dobowa norma czasu pracy) i liczby pozostałych dni okresu rozliczeniowego przypadających od poniedziałku do piątku (chodzi o tzw. dni wystające poza pełne tygodnie).

Ustalony w powyższy sposób wymiar czasu pracy obniża się o 8 godzin z tytułu święta przypadającego w innym dniu niż niedziela. Nowelizacją kodeksu pracy uchylono art. 130 par. 2 zd. 2, zgodnie z którym, jeżeli w jednym tygodniu kalendarzowym występowały dwa święta i żadne z nich nie przypadło w niedzielę wymiar czasu pracy należało zmniejszyć jedynie o 8 godzin. Obecnie wymiar czasu pracy pomniejsza się o 8 godzin w każdym przypadku wystąpienia w okresie rozliczeniowym święta w innym dniu niż niedziela.

W praktyce w jednym tygodniu kalendarzowym dwa święta mogą wystąpić w maju (1 i 3 maja) oraz w grudniu (25 i 26 grudnia). Jeżeli żadne z nich nie nałoży się na niedzielę, to wymiar czasu pracy w każdym z tych miesięcy obniża się o 16 godzin. W 2007 roku,

zarówno w maju (1 maja – wtorek i 3 maja – czwartek), jak i w grudniu (25 grudnia – wtorek i 26 grudnia – środa) w jednym tygodniu kalendarzowym wystąpią dwa święta, z których żadne nie przypada w niedzielę.

Nowelizacja kodeksu pracy zapewniła zatem korzystanie przez pracowników z 52 dni wolnych od pracy w roku kalendarzowym z tytułu zasady przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy, a także usunęła obowiązek pracownika odpracowywania jednego lub dwóch świąt w skali roku.

Jaki okres rozliczeniowy

Wymiar czasu pracy, czyli liczbę godzin do przepracowania, ustala się na okres rozliczeniowy. Okres rozliczeniowy jest potrzebny do ustalania wymiaru czasu pracy przy sporządzaniu harmonogramu pracy oraz do rozliczania czasu pracy w celu ustalenia, czy nie doszło do przekroczenia przeciętnej tygodniowej normy czasu pracy.

Zgodnie z art. 129 k.p., okres rozliczeniowy nie może – co do zasady – przekraczać 4 miesięcy. Odstępstwa od zasady przewidziano w przepisach dotyczących niektórych systemów czasu pracy. Ponadto w rolnictwie i hodowli, a także przy pilnowaniu mienia lub ochronie osób można wprowadzić okres rozliczeniowy nieprzekraczający 6 miesięcy, a jeżeli jest to dodatkowo uzasadnione nietypowymi warunkami organizacyjnymi lub technicznymi mającymi wpływ na przebieg procesu pracy – okres rozliczeniowy nieprzekraczający 12 miesięcy. Przedłużenie okresów rozliczeniowych nie jest jednak dopuszczalne w systemach czasu pracy: równoważnym, przy dozorze urządzeń, przy pilnowaniu mienia i ochronie osób oraz w ruchu ciągłym (art. 129 par. 2 k.p.). Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja

związkowa, a także pracodawca, u którego zakładowa organizacja związkowa nie wyraża zgody na ustalenie lub zmianę systemów i rozkładów czasu pracy oraz okresów rozliczeniowych, może stosować przedłużone okresy rozliczeniowe po uprzednim zawiadomieniu właściwego inspektora pracy. Zgoda inspektora nie jest wymagana, jedynie zawiadomienie. Taka sama zasada dotyczy przedłużenia okresów rozliczeniowych w systemie równoważnego czasu pracy.

Długość okresu rozliczeniowego ustala pracodawca. Może to być okres miesięczny, dwu-, trzy- lub czteromiesięczny bądź przeliczony na tygodnie. Okres rozliczeniowy należy ustalić wyraźnie i wskazać w regulaminie pracy lub w układzie zbiorowym pracy.

Jak wprowadzić

W regulaminie pracy powinny się znaleźć postanowienia dotyczące systemów i rozkładów czasu pracy oraz przyjętych okresów rozliczeniowych. Regulaminu pracy nie wprowadza się, jeżeli w zakresie spraw, których powinien dotyczyć, obowiązują postanowienia układu zbiorowego pracy lub gdy pracodawca zatrudnia mniej niż 20 pracowników. W takim przypadku pracodawca ustala okresy rozliczeniowe w obwieszczeniu.

Wymiar czasu pracy ustala się dla całego okresu rozliczeniowego. Oznacza to, że jeżeli okres rozliczeniowy wynosi np. 3 miesiące, styczeń – marzec 2007 r., to wymiar czasu pracy wynosi $176 + 160 + 176 = 512$ godzin. Natomiast liczba godzin pracy zaplanowanych np. w lutym nie musi równać się wymiarowi dla tego miesiąca, czyli 160 godzin. Pracodawca może rozłożyć 512 godzin w trakcie okresu rozliczeniowego, dostosowując czas pracy do swoich potrzeb. Dopuszczalny jest nawet skrajny przypadek, gdy pracownicy pracują w styczniu

WYMIAR CZASU PRACY W 2007 ROKU DLA MIESIĘCZNYCH OKRESÓW ROZLICZENIOWYCH

Styczeń

$4 \times 40 + 8$ godzin x 3 dni – 8 godzin x 1 dzień = 176 godzin, czyli 22 dni robocze

Luty

4×40 dni = 160 godzin, czyli 20 dni roboczych

Marzec

$4 \times 40 + 8$ godzin x 2 dni = 176 godzin, czyli 22 dni robocze

Kwiecień

$4 \times 40 + 8$ godzin x 1 dzień – 8 godzin x 1 dzień = 160 godzin, czyli 20 dni roboczych

Maj

$4 \times 40 + 8$ godzin x 3 dni – 8 godzin x 2 dni = 168 godzin, czyli 21 dni roboczych

Czerwiec

$4 \times 40 + 8$ godzin x 1 dzień – 8 godzin x 1 dzień = 160 godzin, czyli 20 dni roboczych

Lipiec

$4 \times 40 + 8$ godzin x 2 dni = 176 godzin, czyli 22 dni robocze

Sierpień

$4 \times 40 + 8$ godzin x 3 dni – 8 godzin x 1 dzień = 176 godzin, czyli 22 dni robocze

Wrzesień

$4 \times 40 = 160$, czyli 20 dni roboczych

Październik

$4 \times 40 + 8$ godzin x 3 dni = 184 godziny, czyli 23 dni robocze

Listopad

$4 \times 40 + 8$ godzin x 2 dni – 8 godzin x 1 dzień = 168 godzin, czyli 21 dni roboczych

Grudzień

$4 \times 40 + 8$ godzin x 1 dzień – 8 godzin x 2 dni = 152 godziny, czyli 19 dni roboczych

Ustalony zgodnie z powyższymi zasadami wymiar czasu pracy pracownika w okresie rozliczeniowym ulega w tym okresie obniżeniu o liczbę godzin usprawiedliwionej nieobecności w pracy, przypadających do przepracowania w czasie tej nieobecności, zgodnie z przyjętym rozkładem czasu pracy.

i lutym, a w marcu w ogóle nie pracują. Pracownicy wypracują w ten sposób wymiar czasu pracy w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym. Wynika z tego, że przysługiwać im będzie wynagrodzenie za każdy miesiąc pracy. Jeżeli pracownik otrzymuje wynagrodzenie określone stawką miesięczną, powinien otrzymać w każdym miesiącu wynagrodzenie w zwykłej wysokości.

Miesiąc oznacza miesiąc kalendarzowy, który rozpoczyna się z początkiem danego miesiąca i

kończy z upływem ostatniego dnia miesiąca. Pojawiają się jednak opinie, że miesiąc nie oznacza miesiąca kalendarzowego i można rozpocząć miesięczny okres rozliczeniowy np. 20 dnia danego miesiąca.

Okres rozliczeniowy można ustalić taki sam dla wszystkich pracowników, ale dopuszczalne jest także przyjęcie różnych okresów rozliczeniowych dla pracowników zatrudnionych w różnych systemach czasu pracy. Czas trwania okresu rozliczeniowego można

zmienić. W tym celu należy też zmienić akt, w którym został on ustalony, np. regulamin pracy, przy zastosowaniu wszelkich procedur dotyczących ustalania okresu rozliczeniowego i zmian danego aktu.

PODSTAWA PRAWNA ? Art. 128, art. 129, art. 150 par. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.).

Ewa Drzewiecka
GAZETA PRAWNA NR 8 (1878)
2007-01-11

Co się stało w Salgrosie

Wpołowie grudnia (15.12) pracownicy podwrocławskiego oddziału sieci handlowego Selgros złożyli w swojej firmie dokumenty z Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk potwierdzające fakt rejestracji Tymczasowej Komisji Zakładowej. Zarząd Selgrosu zareagował błyskawicznie:

około godz. 20 u przewodniczącego TKZ Krzysztofa Kłaka pojawił się Kierownik Hali wraz z pracownicą Działu Kadr w celu wręczenia mu wypowiedzenia. Przewodniczący nie przyjął wypowiedzenia z pracy argu-

mentując to tym, że jest chroniony przez ustawę o związkach zawodowych.

15 grudnia br. około godz. 21 została wypowiedziana umowa o pracę pozostałym założycielom TKZ Małgorzacie Teresiak i Małgorzacie Wójcickiej. Zwolnienia datowane na 11.12.2006.

Następnego dnia Krzysztof Kłak o godz. 5.30 stanął u swojego miejsca pracy. Został poproszony o opuszczenie swojego stanowiska pracy przez pracownika ochrony Za Krzysztofem Kłakiem wstąpił się kierownik działu Pan Piotr Sijka. Około

godz. 7.00 kierownik hali poprosił o opuszczenie terenu firmy. Odmówił po raz kolejny, argumentując to brakiem pisemnego wypowiedzenia pracy. W czasie wykonywania swoich obowiązków pracownik kilkanaście razy proszony był o opuszczenie swojego miejsca pracy.

O godzinie 13 Kierownik Gołębiowski poprosił pracownika do Działu Kadr, gdzie Kadrowa wręczyła mu wypowiedzenie pracy wystawione na dzień 11.12.2006r. Przewodniczący nie podpisał tego pisma oddał przedmioty należące do firmy (odzież

ochronna, karta wstępu do sklepu i klucz do szafki) i został poproszony o bezzwłoczne opuszczenie terenu firmy. Wyszedł w asyście 2 ochroniarzy. Ok. godziny 13 został wezwany bezpośredni przełożony Krzysztofa Kłaka Piotr Sijka, któremu wręczono wypowiedzenie motywując brakiem zaufania i działaniem na szkodę firmy. Został on wyprowadzony w asyście ochroniarzy.

W poniedziałek 18 grudnia br. Małgorzata Wójcicka i Małgorzata Teresiak stanęły u pracy. Zostały wyproszone przez

ochronę, a następnie przez kierownika hali.

Przedstawiciele dolnośląskiej „S” zapowiadają podjęcie wszelkich przewidzianych prawem kroków zmierzających do przy-

wrócenia w firmie zwolnionych za założenie związku pracowników.

Paweł Chabiński
dział rozwoju Związku,
NSZZ „Solidarność”

Pikieta w Poznaniu!!!

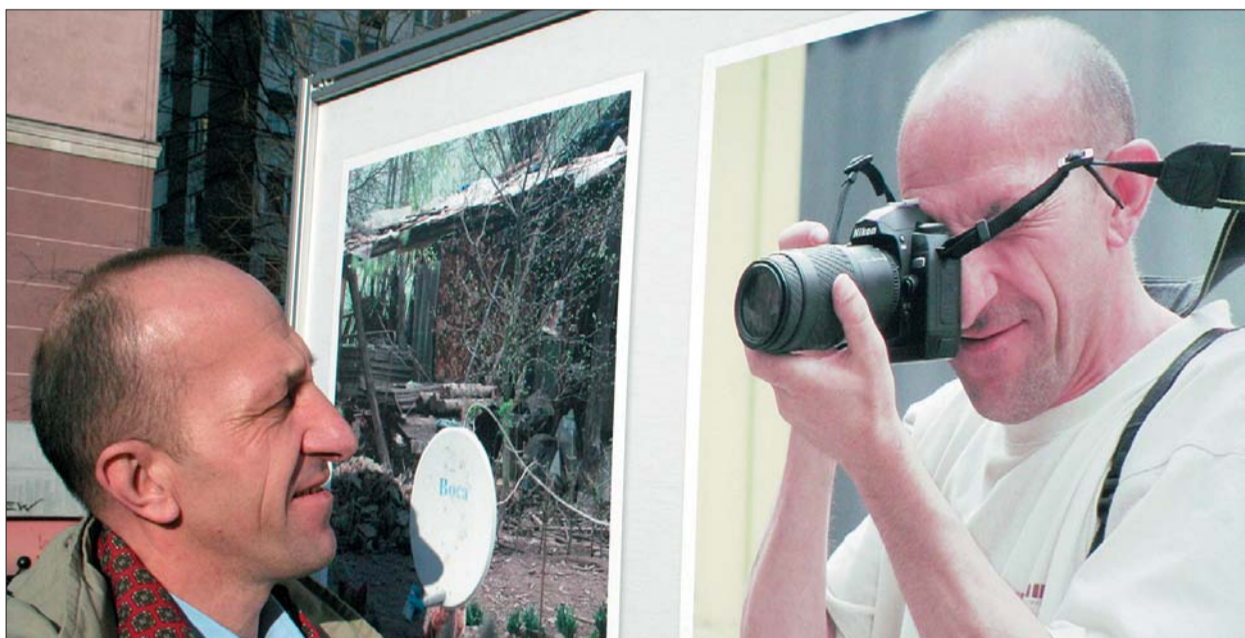
Zarząd Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” organizuje 26 stycznia br. wspólny wyjazd do Poznania na pikietę przed siedzibą Zarządu Spółki SELGROS.

Prosimy o zgłaszanie osób chcących wyjechać do Poznania. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat ZR do 23 stycznia. Tel. (76) 7210878. Bądźmy Solidarni.

Foty Grzeška Spały

Próbka zawodowej fotografii prasowej, bigos, grzane wino i piosenki Joe Cockera – tych rzeczy nie zabrakło na wernisżu w sobotnie południe na ulicy Najświętszej Marii Panny w Legnicy. Sprawcą zamieszania był nasz kolega Grzesiek Spały – znany legnicki fotoreporter Konkretów, współpracujący z wieloma krajowymi tytułami. Członek Solidarności przy Zarządzie Regionu Zagłębie Miedziowe.

Wystawa składa się z czterdziestu zdjęć, które są przekrojem dorobku zawodowego autora, któremu w tym roku „stuknęła” czterdziestka.

– Chciałbym podziękować Eli Pietraszko z Legnickiego Centrum Kultury, która jest komisarzem wystawy i doбираła fotografie. A z ich wyborem był spory problem. Trochę tych zdjęć w życiu zrobiłem – śmieje się Grzesiek Spały.

Na wystawę składają się zdjęcia zarówno społeczne jak i sportowe.

– Postanowiłem zorganizować wystawę na ulicy i okazało się to dobrym pomysłem. Dzięki temu moje fotografie może obejrzeć większa liczba osób – dodaje nasz kolega.

Zdjęcia Grzeška Spały można było oglądać do końca roku na ulicy Najświętszej Marii Panny w Legnicy, a od lutego będzie prezentowana w teatrze. Latem przyszłego roku zdjęcia pojadą do Inowrocławia, rodzinnego miasta Grzeška Spały.

Organizatorem wystawy jest Legnickie Centrum Kultury, a sponsorem KGHM Polska Miedź S.A. Mamy nadzieję, że mimo likwidacji redakcji Konkretów, w której to był fotoreporterem, nadal będziemy mogli oglądać zdjęcia Grzeška. Bo jest co oglądać.

(PJ)

W obronie emerytur

Wpogoni za oszczędnościami budżetowymi rząd RP pozbawił polskich kolejarzy, specjalnych rozwiązań emerytalnych i to właśnie w obronie tzw. Emerytur Kolejowych 19.12.2006r. w samo południe zebrało się około 10 tysięcy kolejarzy żeby zaprotestować przeciw takim praktykom. Pikieta ta była następstwem instrumentalnego potraktowania problemu przez rząd i przez przedstawiciela resortu pracy, który na posiedzeniu Zespołu Trójstronnego ds. Kolejnictwa powiedział kolejarzom stanowcze NIE w temacie przejścia na zasłużoną i godną emeryturę. Na pikietę przyjechali reprezentanci braci kolejarzkiej z całej Polski. Miejscem zbiórki był plac defilad skąd po godzinie 12,30 pochód kolejarzki (w asyście odpowiednich sił policyjnych) ruszył pod Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Tam ze względu na nie obecność Pani Minister organizatorzy przekazali wice-ministrowi petycję w tym temacie. Petycja zawierała trzy żądania braci kolejarzkiej:

1. Wprowadzenia w ustawie o emeryturach tzw. opcji zerowej nadającej prawo do emerytury kolejowej w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

wszystkim kolejarzom zatrudnionym w PKP przed 01.01.1999r.

2. Wprowadzenia w ustawie o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji PKP umożliwiających wszystkim pracującym na kolei w warunkach szczególnych i o szczególnym charakterze przejście na wcześniejszą emeryturę po 40 latach pracy z zaliczeniem przelicznika 14 miesięcy za rok pracy.

3. Wpisanie do ustawy o emeryturach pomostowych możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę w wieku 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn zatrudnionych na stanowiskach związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego w przypadku utraty możliwości wykonywania zawodu ze względów zdrowotnych.

Pikietujący dla załatwienia sprawy dali ministerstwu i rządowi RP czas do końca stycznia 2007r. i przekazali, że więcej pod ministerstwo nie przyjdą a o swoje słuszne postulaty będą się ubiegać w inny zgodny ze stosownymi ustawami sposób. Po około 30 minutach dotarła do zebranych informacja, że Pani Minister jedzie do ministerstwa ale ze względu na korki w Warszawie dotrze za około 20 minut. Po przybyciu Pani Minister Anna

Kalata przekazała pikietującym, że postulaty przekazane przez nich będą wnikliwie rozpatrzone przez minister-

stwo i rząd RP. Pikieta organizowana przez największe centrale związkowe na PKP miała charakter pokojowy i nikt ze

zgromadzonych nie wyłamał się z tego założenia.

Marek Podskalny

Sztuka stanu wojennego

13 grudnia 1981 roku wracałem z Warszawy do Wrocławia. Kongres Kultury Polskiej, w którym uczestniczyłem, został przerwany, część delegatów aresztowana. Jechałem prawie pustym pociągiem przez puste pola i łąki, miałem wyludnione dworce. We Wrocławiu w niektórych miejscach stały czołgi, zasieki z drutu. Podobną pustkę zobaczyłem potem na biało-szarych obrazach Jerzego Kaliny Zima 81 i Zima 82, a w pracowni Edwarda Dwurnika oglądałem serię błękitnych pejzaży miejskich z czołgami i płotami z drutu. Były to jedne z wielu prac, które powstały wkrótce po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego.

Szok wywołany tą decyzją wyzwolił masową reakcję w środowiskach twórców. Duża część artystów przyłączyła się do bojkotu państwowych instytucji – wystawiali w prywatnych mieszkaniach, uczestniczyli w szerokim ruchu kulturalnym pod patronatem Kościoła katolickiego. W swoich pracach wyrażali bunt, sprzeciw, pytali o kondycję człowieka, o granice wolności, dokumentowali konkretne sytuacje bądź odwoływali się do uniwersalnych symboli.

Masowość ruchu nie sprzyjała utrzymaniu dobrego poziomu wystawianych prac. Brak selekcji powodował, że obok dzieł wartościowych pojawiła się duża ilość miernych, wręcz kiczowatych. Patronat Kościoła nad środowiskami twórczymi skłaniał wielu artystów do posługiwania się ikonografią chrześcijańską, ale tylko dla nielicznych stanowiła ona źródło autentycznych inspiracji. W okresie tym powstały jednak także prace dobre, rozpoczęły działalność grupy artystyczne, które w istotny sposób wpłynęły na sztukę polską, miały miejsce performance i happeningi oryginalnym charakterze.

Stanisław Rodziński i Jerzy Tchorzewski w sposób twórczy interpretowali motywy religijne. Tematyka ta nie była dla nich nowością. Wizerunki cierpiącego Chrystusa występowały także w ich wcześniejszych pracach. W roku 1985 obaj namalowali *Golgotę*. W monumentalnym pentaptyku Tchorzewskiego kłębska jest jednocześnie zwycięstwem. Mały, umieszczony na odległym wzgórzu krzyż wznieca płomień, który swoim żarem przepala niebo i ziemię. U Rodzińskiego Chrystus kona w ciemnościach, samotny, pilnowany przez zbrojnych siepaczy. Oba obrazy dobrze oddają atmosferę tamtych lat – rozpacz, ale i żarliwą wiarę w odrodzenie ideałów Sierpnia 80.

Z wiary i z wątplenia, ze smutku, z przerażenia i z modlitewnej refleksji powstały też między innymi ówczesne prace Jerzego Kaliny, Leszka Sobockiego, Jacka Wältosia oraz debiutującego w połowie lat osiemdziesiątych Tadeusza Boruty. Wszyscy, w mniejszym lub większym stopniu, posługiwali się symboliką chrześcijańską. Najbardziej konsekwentny był w tym Jerzy Kalina – autor wielu akcji artystycznych, twórca grobów wielkanocnych, w których nawiązywał do aktualnych wydarzeń politycznych i społecznych (np. morderstwa księdza Jerzego Popiełuszki).

Tematykę religijną ze społeczną, tradycję z bieżącymi wypad-

kami łączyli też członkowie krakowskiej grupy „Wprost” Leszek Sobocki i Jacek Wältos. Sobocki w serii linorytów pt. „Wizyta i Postuga” z lat 1983 – 1985 nawiązywał do pielgrzymki Jana Pawła II i jego wsparcia dla ukrzyżowanego narodu (Wizyta – spotkanie XIII); Wältos w obrazach zainspirowanych fotografią modlących się przy bramie stoczniovców opowiadał o związkach między ludźmi, wspólnocie w cierpieniu, miłości, solidarności. W przeciwieństwie do nich Tadeusz Boruta unikał bezpośrednich odniesień do konkretnych faktów i wydarzeń. Jego obrazy są uduchowione, mistyczne.

Brutalna rzeczywistość inspirowała natomiast artystów z warszawskiej „Grupy”, wrocławskiego Luxusu, a także między innymi Edwarda Dwurnika i Zbyluta Grzywacza. Członkowie „Grupy”: Ryszard Grzyb, Paweł Kowalewski, Jarosław Modzelewski, Włodzimierz Pawlak, Marek Sobczyk i Ryszard Woźniak w swoich obrazach i artystycznych akcjach prezentowali świat pełen absurdalnych zdarzeń, obscenicznych sytuacji, świat prymitywny, odrażający. Jak w krzywym zwierciadle odbijała się w ich działaniach nasza codzienność, nasze lęki i frustracje, diaboliczna przemoc, groteskowa rzeczywistość. Tytuły prac i zdarzeń przypominały te, które swoim „metafizycznym” kompozycjom nadawał kiedyś Stanisław Ignacy Witkiewicz, a wcześniej surrealiści (Chłodny jeleń w powidłach, Myślę o Bogu i jęczę, Rozpamiętuję i duch we mnie mdleje itp.). Efekty działań „Grupy”

w tym samym stopniu były poważne co żartobliwe. Inaczej we wrocławskim Luxusie. W obrazach i książkach artystów z tego ugrupowania przeważa groteska, kpina. Niskonakładowe zeszyty Luxusu przypominały wszystko z wyjątkiem tego, co sugerował tytuł. Powielane za pomocą szablonów hity światowej pop-kultury, wizerunki między-

Edward Dwurnik – *Pomnik Józefa Paniałowskiego*.

rodowych idoli były przasne, zgrzebne, ubogie – takie jak polska rzeczywistość lat osiemdziesiątych. Najpełniejsze odbicie tej rzeczywistości znajdziemy

których bohaterami są ludzie ciężkiej pracy. W Trzeciej zmianie, w Nędzy łódzkiej prządki, w wizerunkach robotników różnych profesji przedstawiał nie tylko nędzę, ale i heroizm tej warstwy społecznej, jej naturalną, pierwotną siłę. Podobna siła charakteryzuje też bohaterów symbolicznych obrazów Zbyluta Grzywacza.

Atmosfera stanu wojennego wpłynęła również na prace innych artystów. Inspirowała Annę Mizeracką do wykonania cyklu rysunków o tej tematyce, Jana Dob-kowskiego, Łukasza Korolkiewicza i Wiesława Szamborskiego do utrwalania na płótnach kwiatowych krzyży, które układano na placu Zwycięstwa w Warszawie, w miejscu, gdzie Jan Paweł II

odprawił pamiętną mszę; Andrzej Bielawskiego i Jacka Sempolińskiego do realizacji fakturalnych kompozycji – reminiscencji bru-

ków ulicznych (Bielawski), obrazów totalnej destrukcji i rozpadu (Sempoliński); Eugeniusza Geta-Stankiewicza do tworzenia dowcipnych kolaży dedykowanych nomenklaturze, czerwonym, wykpiwających bohaterów Związku Radzieckiego (Pawlik Morozow) i jego symbole (Sierp i młot); Jana Jaromira Aleksyuna do malowania liter – rebusów odnoszących się zarówno do zagrożeń, jak i nadziei tamtych lat.

W inspirowanej stanem wojennym sztuce dominowało malarstwo, grafika, rysunek. Rzeźby należały do rzadkości. Wyjątek stanowiły assemblaże Jerzego Beresia, który konsekwentnie realizował prace o politycznej wymowie, coraz bardziej jednoznaczne, przemawiające wprost, bez kamuflażu (Miejsce, 1982; Bojkot, 1986). Inni sporadycznie wykonywali kompozycje odnoszące się do sytuacji polskiej i Polaków po 13 grudnia 1981 roku. W kilku wypadkach stworzono dzieła wybitne, takie jak Klatka, 1985 – Magdaleny Abakanowicz; Victoria, 1983 i Thanatos polski, 1984 – Krzysztofa Bednarskiego; Sieć, 1989 – Włodzimierza Borowskiego.

Oryginalnym osiągnięciem w sztuce tego okresu były performance i happeningi. Przemysław Kwiek i Zofia Kulik dokumentowali swoje akcje artystyczne poświęcone degradacji jednostek w totalitarnym systemie, ograniczeniu swobód obywatelskich, polskiej biedzie (Banan i granat, 1986).

Na pograniczu sztuki, politycznej manifestacji, karnawałowej zabawy, sytuują się happeningi Pomarańczowej Alternatywy organizowane we Wrocławiu w latach 1985 – 1988. Zainicjowane przez Waldemara Fydrycha, autora Manifestu Surrealizmu Socjalistycznego i samozwańczego „Majora”, angażowały tłumy przypadkowych uczestników. Realizowane według scenariuszy opracowanych przez „Majora” odbywały się np. z okazji rocznicy rewolucji październikowej, święta Ludowego Wojska Polskiego, komentowały powszechne niedostatki i braki (Papier toaletowy, 1987; Freedom, spokojna starość na Świdnickiej, 1988). Przebrana za krasnali armia „Majora” prowokowała, śmieszyła, bawiła, pokazywała i wykpiwała absurdalność ówczesnej rzeczywistości. Bezkrwawa rewolucja krasnali paraliżowała władzę, bo trudno było stosować terror wobec tych, którzy „czcili” ważne dla rządzących wydarzenia. Ograniczono się więc do rozpraszania manifestacji, chwilowych zatrzymań, sugerowano, że akcje mogą być zalegalizowane pod warunkiem... przeniesienia ich poza centrum miasta.

„Major” zakończył działalność ostatnim happeningiem w roku 1990 – zgłosił swoją kandydaturę na prezydenta Polski. Trudno o bardziej spektakularny finał ruchu, który nie tylko bawił, śmieszył, ale i bezlitośnie obnażał mankamenty ustroju.

Mariusz Hermansdorfer
Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Jerzy Tchorzewski – *Golgota*.

w obrazach Edwarda Dwurnika. Oprócz wspomnianej serii pejzaży miejskich z czołgami i zasiekami z drutu artysta namalował wiele monumentalnych kompozycji,